QORTI TAL-APPELL

IMĦALLFIN

S.T.O. PRIM IMĦALLEF MARK CHETCUTI
ONOR. IMĦALLEF JOSEPH R. MICALLEF
ONOR. IMĦALLEF TONIO MALLIA

Seduta ta' nhar l-Erbgħa, 4 ta' Mejju, 2022.

Numru 36

Rikors numru 1229/09/2 JZM

Giampaolo Lonzar u l-Avukat Paul Pullicino bħala prokuratur speċjali ta' Hasan Akincioglu ta' Antalya, Turkija, in rappreżentanza ta' Alpha 22 Limited (OS/1330/T), u b'digriet tat-12 ta' Mejju, 2010, ġew imħassra l-kliem "in rappreżentanza ta' Alpha 22 Limited (OS/1330/T)"

v.

MLS – Multinational Logistic Services Limited (C 34635) u Asset Security Nominee Co. Ltd. (C 11706) u b'digriet tat-12 ta' Mejju, 2010, ġiet kjamata fil-kawża l-kumpannija Alpha 22 Limited (OS/1330/T)

Il-Qorti:

1. Dan huwa appell imressaq mill-imħarrkin MLS – Multinational Logistic Services Limited (minn issa 'l hemm imsejħa "MLS") u Asset

Security Nominee Co. Ltd. (minn issa 'l hemm imsejħa "ASN") u wkoll mill-imsejħa fil-kawża Alpha 22 Limited (minn issa 'l hemm imsejħa "Alpha") minn sentenza mogħtija mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fl-14 ta' Lulju, 2016, fil-kawża fl-ismijiet premessi (minn issa 'l hemm imsejħa "s-sentenza appellata") li biha u għar-raġunijiet hemm imfissra, dik il-Qorti, filwaqt li laqgħet il-ħames eċċezzjoni ta' MLS u ASN u astjeniet milli tqis l-eċċezzjonijiet l-oħrajn tagħhom, u filwaqt li laqgħet l-ewwel u t-tielet eċċezzjonijiet ta' Alpha u astjeniet milli tqis l-eċċezzjonijiet l-oħrajn tagħha, ċaħdet l-ewwel talba attriċi u astjeniet milli tqis it-tieni talba; ċaħdet l-ewwel eċċezzjoni tal-atturi rikonvenuti appellati għat-talbiet rikonvenzjonali mressqa minn MLS u ASN, imma laqgħet it-tieni eċċezzjoni tagħhom u astjeniet milli tqis aktar l-eċċezzjonijiet l-oħrajn tagħhom, u għalhekk ċaħdet it-talbiet rikonvenzjonali kollha. Dik il-Qorti ordnat ukoll li l-atturi appellati jħallsu l-ispejjeż tal-kawża ewlenija, magħduda dawk ta' Alpha; u lil MLS u ASN biex iħallsu l-ispejjeż kollha marbuta mal-azzjoni rikonvenzjonali tagħhom;

2. Fl-azzjoni ewlenija tagħhom, l-atturi (minn issa 'l hemm imsejħa "l-appellati") kienu talbu lill-ewwel Qorti (i) ssib ma jiswiex u bla ebda effett fil-liġi t-"*Transfer of Business Agreement*" tal-31 ta' Diċembru, 2004, flimkien mat-trasferiment tal-assi stralċjari ta' Alpha, skont l-artikolu 1353(2) tal-Kodiċi Ċivili u artikoli oħrajn tal-istess Kodiċi u tiddikjara li dawk l-assi baqgħu jagħmlu mill-assi stralċjarji ta' Alpha; u (ii)

tikkundanna lil MLS trodd lura dawk l-assi ta' Alpha skont kif il-Qorti jidhrilha xieraq waqt is-smigħ;

3. Għal din l-azzjoni, MLS u ASN laqgħu billi, b'mod preliminari, qalu li: (a) l-attur appellat Akincioglu ma kellux il-leġittimazzjoni attiva biex imexxi 'l quddiem il-kawża f'isem Alpha, (b) l-att li bih infetħet il-kawża ma jiswiex għaliex ma jħarisx dak li jitlob l-Artikolu 156 tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta, (ċ) l-azzjoni waqgħet bil-preskrizzjoni maħsuba fl-Artikoli 1222(1) u 1222(2) tal-Kodiċi Ċivili, (d) il-ġudizzju mhuwiex sħiħ għaliex ASN ma tħarrkitx bħala stralċjarja ta' Alpha, (e) l-appellati kien ilhom jafu bit-trasferiment li sar minn Alpha lil MLS sa minn tal-anqas erba' xhur qabel ma sar il-ftehim attakkat, u għalhekk messhom mexxew b'azzjoni għal-likwidazzjoni tad-danni fil-proċeduri tal-istralċ tagħha u mhux bl-azzjoni tallum. Min-naħa l-oħra, (f) il-ftehim tal-31 ta' Diċembru, 2004, seħħ bis-saħħa ta' riżoluzzjoni mill-azzjonisti ta' Alpha (magħdud l-appellat Akincioglu) li għaddiet f'laqgħa ġenerali tal-istess kumpannija li nżammet f'Żurigu, fl-Isvizzera f'Awwissu tal-2004. Laqgħu wkoll b'eċċezzjonijiet fil-mertu;

4. MLS u ASN nqdew bl-azzjoni mressqa mill-appellati biex ressqu azzjoni rikonvenzjonali li fiha, u għar-raġunijiet hemm premessi, talbu lill-ewwel Qorti: (a) ssib u tikkonferma li huma għandhom jedd ta' aċċess għal tagħrif u dokumentazzjoni tal-appellati Lonzar u Akincioglu kif

miftiehem fil-kuntratti ta' aġenzija bejn il-partijiet dwar is-servizzi mogħtijin lil bosta bastimenti f'għadd ta' portijiet fl-Italja, fis-Slovenja u fit-Turkija; (b) tordna li jingħatalhom dak l-aċċess mitlub għaż-żmien kollu li l-imsemmija appellati kienu jservu ta' aġenti; (ċ) taħtar awditur indipendenti u ta' fama tajba biex iwettaq l-eżerċizzju ta' skrutinju tat-tagħrif u tad-dokumentazzjoni fuq imsemmija; (d) issib li l-appellati Lonzar u Akincioglu jaħtu għad-danni f'każ li ma jħallux li jsir l-imsemmi eżerċizzju, filwaqt li (e) l-likwidazzjoni tal-imsemmija danni jirriżervawha għal azzjoni oħra; (f) issib lill-imsemmija żewġ appellati responsabbli għall-ispejjeż kollha tal-proċeduri u (ġ) tikkundannahom iħallsu dawk l-ispejjeż;

5. Min-naħa tagħhom, l-atturi rikonvenuti appellati laqgħu għall-kontro-talba billi qalu: (i) li l-qrati fMalta ma kellhomx is-setgħa li jqisu l-kontro-talba kontrihom billi l-ebda wieħed minnhom ma kien domiċiljat f'Malta; (ii) li dak li qed jintalab fil-kontro-talba huwa milqut mill-ġudikat; li l-ewwel Qorti; (iii) li ma messhiex tieħu konjizzjoni tat-talbiet rikonvenzjonali għaliex ma jeżistux iċ-ċirkostanzi maħsuba fl-Artikolu 396 tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta; (iv) li jonqos l-interess ġuridiku tal-istralċjarju ta' Alpha kemm-il darba jibqa' jgħid li l-ftehim attakkat għadu jgħodd, billi bis-saħħa tiegħu seħħ it-trasferiment tal-assi tagħha; u (v) li l-azzjoni ewlenija hija l-azzjoni derivattiva, il-Qorti ma għandhiex is-setgħa li tqis it-talbiet rikonvenzjonali;

6. Wara li Alpha ssejħet fil-kawża fuq talba tal-atturi appellati, laqgħet għall-azzjoni ewlenija billi qajmet eċċezzjonijiet li kienu qajmu MLS u ASN;

7. L-ewwel Qorti waslet għad-deċiżjoni tagħha billi għamlet il-kunsiderazzjonijiet li ġejjin:

"***III. <u>L-ewwel talba attrici</u>***

*Fl-ewwel talba – li skont l-atturi hija msejsa fuq l-Art 1352(2) tal-Kap 16 – qieghed jintalab mill-Qorti li taghmel zewg hwejjeg: fl-ewwel lok li tiddikjara null u bla effett fil-ligi l-allegat "Transfer of Business Agreement" ("**<u>TBA</u>**") tal-31 ta` Dicembru 2004, u t-trasferiment tal-assi stralcjarji ta` MLS1 li allegatament sar fl-ahhar tal-2004 ; u fit-tieni lok li tiddikjara li dawn l-assi stralcjarji kollha ghadhom jappartjenu lill-assi stralcjarji ta` MLS1.*

Tibda billi tosserva illi skont il-klawsola 3.2 ta` l-ftehim (fol 11) jinghad li : "Transferee is hereby paying the said sum to Transferor who acknowledges receipt." Madanakollu jidher li hemm qbil li effettivament qatt ma ghadda l-ebda pagament stante li l-prezz baqa` qatt ma kien stabbilit skont il-klawsola 3.1 tal-ftehim li tghid : "The consideration for the sale by the Transferor of the Business and the Assets shall be determined by the Auditor Mr Stefan Bonello Ghio within six months from the date of this agreement."

Diversi kienu l-eccezzjonijiet li kienu sollevati.

*Il-Qorti taghmel riferenza ghall-**<u>hames eccezzjoni tal-konvenuti</u>** fejn kien eccepit illi l-atturi, li kienu ilhom jafu bit-trasferiment tan-negozju minn Alpha lil MLS-Multinational Logistic Services Ltd ("**<u>MLS2</u>**") sa minn Awissu 2004, kellhom kull opportunita` jipprezentaw kawza ghal-likwidazzjoni tad-danni fil-kors ta` l-istralc, mhux kawza ghar-rexxissjoni tal-ftehim tal-31 ta` Dicembru 2004 fejn ma kienux parti u fejn ma kellhom l-ebda rabta legali ma` hadd mill-konvenuti.*

*Similment **<u>it-tielet eccezzjoni tal-kjamata fil-kawza</u>** tittratta l-istess kwistjoni.*

*Kien ukoll eccepit fl-**<u>ewwel eccezzjoni tal-kjamata fil-kawza</u>** illi Lonzar u Akincioglu m`ghandhomx locus standi sabiex jintavolaw din il-kawza stante li r-rappresentanza legali ta` Alpha 22 Limited (OS/1330/T) ("**<u>Alpha</u>**") giet vestita fis-socjeta` konvenuta Asset*

*Security Nominee Co Ltd ("**Asset**") li kienet mahtura stralcjarju ta` Alpha. Ghalhekk l-atturi kienu prekluzi milli jintavolaw l-azzjoni fil-vesti personali taghhom*

Allura l-pern tal-argument li qed igibu l-avversarji tal-atturi huwa li ladarba l-atturi ma kienux parti fit-TBA, dan tal-ahhar kien ghalihom res inter alios acta u kwindi kienet improponibbli l-azzjoni ta` impunjazzjoni li ressqu.

*L-attur jippremettu l-atturi fit-tlettax (13)–il premessa tar-rikors guramentat illi din tal-lum hija **l-azzjoni derivattiva**.*

L-atturi qeghdin jagixxu fil-vesti taghhom personali bhala azzjonisti bejniethom ta` 18% tal-ishma ta` Alpha 22 Limited, qabel maghrufa bhala MLS-Multinational Logistic Services Limited.

Kemm it-tielet eccezzjoni tal-kjamata fil-kawza kif ukoll il-hames eccezzjoni tal-konvenuti jirreferu ghal punt krucjali u cioe` illi l-atturi, konsapevoli kif kienu tat-trasferiment tan-negozju, kellhom rimedji alternattivi minflok jezercitaw din l-azzjoni ta` rexissjoni.

Jirrizulta li Alpha 22 Limited, gia` MLS Multinational Logistic Services Limited, kienet kostitwita skont l-Att XXXIV tal-1988. L-Art 27 tal-Att ighid :-

> *"The Commercial Partnerships Ordinance 1962 (hereinafter in this section referred to as "the Ordinance") shall, with respect to an offshore company, have effect subject to the following provisions of this section as applied either generally or to a particular or to particular types of offshore companies and for the purpose of this section the expression "offshore company" includes a company in formation which when registered under this Act will be an offshore company."*

*Il-kawza fl-ismijiet "**Bonnici Cachia noe vs Agius et noe**" deciza mill-Qorti tal-Appell fis-6 ta` Novembru 1991 kienet tittratta azzjoni fejn l-attur ipprova jimpunja bejgh ta` oggetti mobbli. Il-Qorti ta` l-Appell qalet illi sabiex tigi ezercitata l-azzjoni maghrufa bhala d-derivative action, l-attur ikun irid qabel xejn jissodisfa l-Qorti li ma kellux rimedji ohrajn jew, jekk kellu, dawn kienu esawriti.*

Ir-regim tad-dritt fiz-zmien ta` dik il-kawza kien l-Ordinanza, mhux il-Kap 386 fejn illum hemm disposizzjoni ad hoc li tirregola kif l-azzjoni derivattiva tista` tigi ezercitata.

*Saret riferenza ghal "Bonnici Cachia noe vs Agius et noe" fis-sentenza in parte li tat din il-Qorti (**PA/JRM**) fl-24 ta` April 2003 fil-kawza "**Mixkuka Limited v. George Mangion pro et noe et**" esebita a fol 49 et seq tal-process ta` din il-kawza. Kien inghad hekk :-*

> *"Illi jidher li kwestjonijiet ta` din l-ghamla qamu wkoll quddiem il-Qrati taghna, li jidhru li qiesu li azzjoni bhal din tista` ssir fis-sistema legali Malti. F`kazijiet li tnisslu qabel ma dahal fis-sehh l-Att tal-1995 dwar il-Kumpanniji, kien maghruf li biex tista` titmexxa `l quddiem l-azzjoni derivattiva l-attur ried juri, qabel kull haga ohra ghas-sudisfazzjon tal-Qorti, li ma kellux rimedji ohrajn x`jiehu jew li, jekk kellu, ezawrihom inutilment App. Civ.* ***6.11.1991*** *fil-kawza fl-ismijiet* ***Bonnici Cachia noe vs Agius et noe*** *(Kollez. Vol:* ***LXXV.ii.571****)* ***.*** *F`kawzi li saru wara, gie accettat li azzjonista jista`, f`cirkostanzi eccezzjonali, ikollu dritt li jiftah kawza biex ihares l-interessi tal-kumpannija li fiha jkollu sehem, ukoll jekk azzjoni bhalha hija normalment tal-kumpannija: u li, f`kaz bhal dan, jista` jharrek fil-vesti personali tieghu ta` azzjonist lill-istess kumpannija li fiha huwa membru (Ara App.Civ.* ***31.7.1996*** *fil-kawza fl-ismijiet* ***Pace pro et noe vs Bonello pro et*** *(Kollez. Vol:* ***LXXX.ii.849****) . Fil-kazijiet kollha, tqies li l-azzjoni derivattiva kienet wahda ta` natura partikolari, u ghalhekk kienu japplikaw ghaliha regoli mfasslin ghan-natura eccezzjonali taghha."*

*Andrew Muscat jaghmel din l-osservazzjoni fil-pag 891 ta` l-"**<u>Principles of Maltese Company Law</u>**" :-*

> *"It should be noted that a court will not however allow the derivative action to proceed if another adequate remedy is available or if it was brought for an ulterior purpose."*

*Jirreferi ghad-decizjoni Ingliza "**<u>Barrett vs Duckett</u>**" (1995) 1 BCLC 243 (C.A.) u jghid :-*

> *"In this case, the opportunity to put the company into liquidation provided, on the facts, an alternative remedy to the derivative action. Moreover, the plaintiff was deemed not to have pursued the action bona fide in the interests of the company but was pursuing it for personal reasons associated with the divorce of her daughter from the defendant."*

"Fl-All England Law Reports sar dan il-kumment :-

> *"When a challenge was made to the right, claimed by a shareholder, to bring a derivative action on behalf of a company, it was the court`s duty to decide, as a preliminary issue, whether the plaintiff should be allowed to sue in that capacity. In so deciding, it was not enough for the court to say there was no plain and obvious case for striking out; it was for the shareholder to establish to the court`s satisfaction that he should be allowed to sue on behalf of the company.*
>
> *The shareholder must be bringing the derivative action bona fide for the benefit of the company and in respect of wrongs*

done to the company for which no other remedy was available.

If the action was being brought for an ulterior purpose, or if another adequate remedy was available, the court would not allow the derivative action to proceed."

*Fid-decizjoni "**Airey v Cordell**" (2006) kien iccarat illi :-*

"The appropriate test for permission to bring a derivative claim was the view of a hypothetical and independent board of directors, and a court had not to assert its own view but merely be satisfied that such a board could take the decision that the minority shareholder applying for permission to proceed would like it to take."

Inghad ukoll illi :

"It had to first be established that there was a prima facie case and that an exception to the principle in Foss v Harbottle 67 ER 189 applied, then the correct test to apply in deciding whether to allow permission for a derivative claim was that of the independent board. The availability of an alternative remedy for the minority shareholder would also be of some significance, Foss v Harbottle, Wallersteiner v Moir (No2) (1975) QB 373 and Prudential Assurance Co Ltd v Newman Industries Ltd (No2) (1982) Ch 204 considered. In the instant case, it was accepted that there was a prima facie case and an exception to the Foss v Harbottle principle applied. The dividing line between what majority shareholders could condone and ratify and what they could not was not easy to draw. The appropriate test was the view of a hypothetical and independent board of directors, and a court had not to assert its own view but merely be satisfied that such a board could take the decision that the minority shareholder applying for permission to proceed would like it to take. On the facts of the instant case it could not be said that no reasonable board would pursue D by litigation. It was appropriate to allow a period of time for D to put forward a further proposal to see if the parties could reach agreement. If the court was then satisfied that such a proposal would afford R adequate protection he should not be allowed to proceed with the derivative claim.

Meta nigu ghall-fatti ta` din il-kawza, din il-Qorti hija tal-fehma li ladarba meta giet iffurmata l-kumpannija, l-Att XXXIV tal-1988 kien jistipola li l-ligi applikabbli hija bhala regola generali l-Kap 168 u cioe` l-Ordinanza ghandha tapplika r-regola appena citata li jrid jintwera li l-atturi ma kellhomx jew kienu ezawrew kull rimedju li kellhom.

Din il-Qorti mhijiex konvinta li l-atturi ma kellhomx rimedji ohra ghad-disposizzjoni taghhom. Setghet ittiehdet azzjoni sabiex il-Qorti tirregola l-operat tal-perit komputista bl-imposizzjoni ta` termini stretti

sabiex jistabilixxi l-prezz ta` bejgh, u fin-nuqqas illi tinnomina hi perit komputista ghal dak l-iskop. Setghet saret kawza ghad-danni stante li ma kienx stabbilit il-prezz fiz-zmien miftiehem. Inoltre ladarba s-socjeta` kienet fi stralc setghu ttiehdu proceduri kontra l-istralcjarju sabiex jigi stabbilit il-prezz. Minn dan kollu ma sar xejn. Ghalhekk il-Qorti ma ssibx li l-atturi ezawrew ir-rimedji li kellhom.

Tajjeb jinghad illi l-lanjanza tal-atturi hija bbazata fuq il-fatt li ma kien qatt stabbilit prezz ghad-detriment u pregudizzju ta` Alpha. It-talbiet huma fondati fuq dan il-fatt. Ma sarux talbiet fis-sens li kien hemm xi qerq ipperpetrat wara it-TBA u in vista ta` dak, il-ftehim kellu jigi dikjarat null. Hemm accenn illi it-TBA sar biex is-socjeta` konvenuta takkwista b`xejn assi stralcjarji ta` Alpha ghad-detriment tal-istess, izda t-talba saret biss biex it-TBA jigi dikjarat null u bla effett in vista tal-Art 1353(2) tal-Kodici Civili.

Il-Qorti tinsisti li kif dedotta t-talba attrici ma kenitx ir-rimedju opportun li kellu jigi invokat.

*In parentesi jinghad ukoll li fil-kawza **__Iesini and Other v Westrip Holdings Limited and Others [2009] EWHC 2526 (Ch), [2011] 1 BCLC 498, [2010] BCC 420__** inghad illi :*

Where the claimant brings a derivative claim for the benefit of the company, he will not be disqualified from doing so if there are other benefits which he will derive from the claim. However, in relation to the rescission claim a person may be prevented from bringing a derivative claim if he participated in the wrong of which he complains.

*Fil-paragrafu 13.7 tar-risposta **__guramentata__** tal-konvenuti, jinghad illi l-atturi kienu hadu sehem fil-laqgha generali ta` Alpha li saret f` Awissu 2004 fi Zurich, fid-diskussjoni dwar l-istat ta` Alpha u li din kienet sejra lejn stralc b`mod imminenti. Fil-laqgha, l-atturi kienu vvutaw favur sensiela ta` decizjonijiet dwar il-futur ta` Alpha, l-istralc taghha, u l-kwistjoni tat-trasferiment tan-negozju bit-TBA. Abbozz tat-TBA kien diskuss u approvat b`mod unanimu mil-laqgha generali tal-azzjonisti. Ladarba l-atturi stess kienu nvoluti fid-decizjoni tat-TBA, l-azzjoni taghhom hija mproponibbli.*

Fil-fehma ta` din il-Qorti, punt iehor li jimmilita kontra l-azzjoni tal-atturi u li jista` wkoll jinkwadra ruhu fil-kuntest ta` l-ewwel eccezzjoni tal-kjamata fil-kawza huwa li r-regola ewlenija hija illi azzjoni ta` din ix-xorta ma tistax titressaq fil-konfront ta` kumpannija fil-process ta` stralc.

***__Andrew Muscat__** (op. cit) (fol. 891) isostni illi :*

> *"It should also be noted that the derivative action is not available when the company is in liquidation."*

U jirreferi ghal Palmers` Company Law (24th ed. 1987) pag 977 u Gower and Davies` Principles of Modern Company Law (7th ed, 2003) pag 445.

*Muscat jaghmel referenza ukoll ghas-sentenzi **Ferguson vs Wallbridge** (1935) 3 D.L.R. 66 (P.C.) kif ukoll **Fargro Ltd vs Godfroy** (1986) 1 W.L.R. 1134.*

*Ta` l-istess portata huwa dak riportat fil-"**Company Law** (OUP – pag 211) fejn **Alan Dignam u John Lowry** jispjegaw li :*

> *"Where a company goes into liquidation the court will not allow a derivative action to be brought or continued because the liquidator then has the statutory power to litigate in the company`s name (Insolvency Act 1986, S 165(3), S 167(1) and Sch 4 para 4). The position was succinctly stated by Wlaton J in Fargro ltd vs Godfory (1986) :*
>
> *"But once the company goes into liquidation, the situation is completely changed, because one no longer has a board or indeed a shareholders` meeting, which is in any sens in control of the activities of the company of any description, let alone its litigation. Here what has happened is that the liquidator is now the person in whom that right is vested."*
>
> *"See also Cinematic Finance Ltd vs Ryder para 10.4)*
>
> *"The rationale for this is clear. Once a company goes into liquidation, the liquidator takes control of the company`s affairs. If the liquidator refuses to initiate litigation, a shareholder may apply to the court for an order directing the liquidator to sue or an order permitting the shareholders to bring proceedings in the name of the company (Fargro Ltd v Godfroy 1986). Before granting such an order, the Court must be convinced either that the liquidator exercised his discretion mala fides or that he came to decision to which no reasonable liquidator would have come. (Leon v York-O-Matic Ltd) 1966).*

Din il-Qorti hija konsapevoli tal-fatt fid-decizjoni tal-5 ta` Frar 2015 fl-Ewwel Istanza tal-kawza "**Mixkuka Limited vs George Mangion pro et noe et**" il-Qorti kienet tal-fehma li c-cirkostanzi partikolarissimi ta` dak il-kaz, fejn l-allegat "wrongdoer" huwa l-istess stralcjarju li fil-ligi hu "in control" iwasslu ghat-tixlif ta` l-principju fuq riferit. Fl-istess waqt il-Qorti trid tghid illi s-sentenza ma tikkostitwix res judicata billi ma sarx appell minnha.

Din il-Qorti tikkondividi l-fehma tal-awturi fuq citati illi fil-kaz ta` kumpannija li tkun ghaddejja minn stralc, l-azzjoni bhal dik attrici hija mproponibbli.

Il-Qorti ssib l-atturi m`ghandhomx locus standi. Ghalhekk sejra tilqa` l-hames eccezzjoni tal-konvenuti, u l-ewwel u t-tielet eccezzjonijiet eccezzjonijiet tal-kjamata fil-kawza. Konsegwentement sejra tastjeni milli tiehu konjizzjoni ulterjuri tal-eccezzjonijiet l-ohra tal-konvenuti u tal-kjamata fil-kawza u tichad l-ewwel talba attrici.

IV. <u>It-tieni talba</u>

Il-Qorti sejra tastjeni milli tiehu konjizzjoni ulterjuri tat-tieni talba billi din kienet ceduta mill-atturi fl-udjenza tal-25 ta` April 2014.

IV. <u>Il-kontrotalba</u>

a) <u>L-eccezzjoni tal-gurisdizzjoni</u>

Fin-noti ta` sottomissjonijiet taghhom, il-partijiet m`ghamlux referenza ghal din l-eccezzjoni.

L-eccezzjoni nghatat in limine litis u baqghet ma gietx rinunzjata.

Ghalhekk il-Qorti sejra taghti decizjoni dwar din l-eccezzjoni f`dan l-istadju billi fl-udjenza tal-5 ta` Ottubru 2010 kien hemm qbil bejn il-kontendenti illi l-Qorti taghti sentenza wahda dwar it-talbiet u l-eccezzjonijiet kollha.

Dwar l-eccezzjoni ma tressqu l-ebda provi.

Infatti ghalkemm fil-konfront ta` l-attur Hasan Akincioglu inghad fl-eccezzjoni illi dan huwa residenti u domiciljat barra mill-UE, u li skont l-Art 742 tal-Kap 12, ma kienx hemm bazi ghall-gurisdizzjoni tal-Qrati ta` dawn il-Gzejjer, u ghalkemm fil-konfront ta` Giampaolo Lonzar inghad fl-eccezzjoni li japplika l-Art 2 tal-EC Regulation 44/2001 li jaghti fil-kaz tieghu gurisdizzjoni esklussiva lill-Qorti tad-domicilju tieghu, ma tressqet l-ebda prova dwar ir-residenza u d-domicilju ta` l-atturi

Huwa inutili ghall-Qorti li taghmel ezami tad-disposizzjonijiet citati fl-eccezzjoni meta ma tressqet l-ebda prova b`xiehda jew dokumenti ta` dak li kien qed jigi eccepit.

Il-Qorti sejra <u>tichad</u> l-eccezzjoni.

b) <u>L-eccezzjoni tar-res judicata</u>

Jinghad mill-atturi illi t-talbiet rikonvenzjonali huma soggetti ghal klawsola arbitrali esklussiva.

Ighidu li l-istess talbiet li saru fil-kawza tal-lum saru wkoll fi proceduri ta` arbitragg internazzjoni bin-nru 829 u 830 tal-2005 fejn l-istess

talbiet kienu gew trattati u decizi bir-rigett tat-talbiet fil-lodo tat-22 ta` Settembru 2009.

Fil-fehma ta` l-Qorti, din l-eccezzjoni ghandha tkun deciza skont il-lex fori. Hekk jahsbuha l-partijiet ukoll kif jirrizulta min-noti ta` l-osservazzjonijiet taghhom, fejn tajjeb jinghad illi l-istitut ta` res judicata huwa soggett ghal-lex fori skont in-normi tad-dritt internazzjonali privat li jaccetta propju illi materji ta` procedura jigu regolati skont il-lex fori.

Ladarba l-lex fori fil-kaz tal-lum hija dik Maltija, tajjeb jinghad illi sabiex tapplika res judicata, iridu jissussistu tliet rekwiziti u cioe` : a) eadem res, b) eadem causa petendi u c) eadem personae.

Il-Qorti taghmel riferenza ghas-sentenza li tat il-Qorti tal-Appell fl-10 ta` Ottubru 2003 fil-kawza "**Crocefissa Sammut et vs Joseph Spiteri**" li giet ikkonfermata anki mill-Qorti ta` l-Appell (Il-Qorti ta` l-Appell tat id-decizjoni taghha fl-10 ta` Ottubru 2003).

*Analizi ta` **l-element eadem res** saret fis-sentenza ta` din il-Qorti (**PA/RCP**) tad-9 ta` Jannar 2002 fil-kawza "**Rabat Construction Ltd vs Cutajar Construction Company Ltd**". Hemm inghad illi dan l-element jirrigwarda l-fatt li l-oggett mertu tat-talba l-gdida jkun identiku ghat-talba precedenti li tkun giet determinata b`sentenza li tkun ghaddiet in gudikat. Ghalhekk sentenza li tikkostitwixxi gudikat ma tistax timpedixxi talba gdida milli tigi proposta quddiem il-Qorti, jekk din hi ntiza sabiex tottjeni xi haga **differenti** ghal dak li kien intalab b`talba precedenti li giet determinata b`sentenza ta` qabel. Minn dan isegwi li anke jekk l-oggett ta` talba l-gdida hu **simili** ghal dak ta` decizjoni precedenti, **izda mhux identiku**, is-similarita` mhijiex ostakolu ghat talba gdida ghaliex l-effetti ta` sentenza li tkun ghaddiet in gudikat huma limitati ghal dak li jkunu ressqu l-partijiet u ddecidew il-Qrati. Mill-interpretazzjoni li jaghtu d-diversi awturi ta` kif ghandha tigi determinata l-identita` ta` l-oggett jidher illi l-ahjar metodu hu li l-Qorti tezamina jekk il-kwistjoni li titressaq fit-talbiet attrici tkunx giet jew le deciza fis-sentenza li tkun ghaddiet in gudikat. Ghalhekk, wiehed irid jara jekk il-punt imqajjem fl-istess talbiet gewx determinati fis-sentenza l-ohra jew jekk baqghu mhux decizi. Jekk il-kwistjoni tkun giet trattata u deciza, allura jkun hemm l-identita` ta` l-oggett.*

***L-element eadem causa petendi** jirrikjedi li "the cause of the claim" fit-talba l-gdida tkun l-istess bhat-talba precedenti u li giet deciza minn sentenza li ghaddiet in gudikat. Il-causa petendi hi "the title on which the demand is based". Sabiex jirrizulta l-element, irid jigi ppruvat li l-kawzali tat-talba l-gdida tkun fondata fuq l-istess fatt guridiku li kien jifforma l-bazi tat-talba precedenti u li giet determinata b`sentenza li ghaddiet in gudikat. Il-gudikat ma jigix nieqes minhabba id-diversita` ta` motivi tal-causa petendi.*

L-element eadem personae *kien trattat fis-sentenza li tat din il-Qorti (**PA/JRM**) fil-kawza "**Charles Cortis v. Francis X. Aquilina et**" fejn inghad :-*

> *"L-element tal-identita` tal-persuni, huwa wkoll fondamentali u ta` siwi daqs iz-zewg elementi l-ohrajn. In-nuqqas tieghu huwa bizzejjed biex jeskludi l-gudikat ghaliex min ma kienx prezenti fil-gudizzju, u lanqas kien fih rappresentat legittimament, ma jistax jitqies marbut b`sentenza moghtija u li ghaddiet in gudikat, ukoll jekk l-ezitu ta` dik is-sentenza ikun jiffavorih."*

It-tlett elementi huma kumulattivi mhux alternattivi. Ghalhekk nieqes imqar wiehed minnhom, taqa` l-eccezzjoni.

*Inghad ukoll illi res judicata ghandha applikazzjoni restrittiva. Fis-sentenza ta` din il-Qorti (**PA/PS**) tat-28 ta` Marzu 2003 fil-kawza "**Anthony Borg et v. Anthony Francis Willoughby**" kien rilevat illi :-*

> *"Il-fundament ta` l-`actio` u ta` l-`exceptio judicati` hija preskrizzjoni legali, u ghalhekk hija `strictissimae interpretationis`.Li jfisser li l-atturi ma jkunux jistghu permezz ta` kawza ohra jifthu t-trattazzjoni ta` l-istess punti fl-istess kwistjoni li gja gew diskussi f`kawza deciza b`sentenza li gja ghaddiet f`gudikat.*
>
> *Sakemm ma jkunx hemm ebda decizjoni fuq il-vera kwistjoni kontroversa, u dik il-kwistjoni ma tkunx giet prekluza minn ebda decizjoni definittiva moghtija fil-gudizzju, l-istess kwistjoni tibqa` mhux deciza, u ma jistax mill-parti l-ohra jinghad li ghad-decizjoni josta l-gudikat.*
>
> *L-eccezzjoni tal-gudikat ghandha tigi ammessa b`cirkospezzjoni kbira; u dan aktar u aktar meta dik l-eccezzjoni jkollha l-effett li teskludi xi dritt, bhal meta si tratta minn incident processwali li jqum fil-kors tal-gudizzju, fejn ma jistax ikun hemm dak li jissejjah gudikat implicitu. Biex ikun hemm lok ghall-eccezzjoni tal-gudikat, hemm bzonn li l-kwistjoni tkun giet `effettivament` deciza bis-sentenza ta` qabel … Fid-dubju l-Imhallef m`ghandux jippropendi favur l-eccezzjoni tal-gudikat."*

*Huwa pacifiku illi "fejn dispositiv ta` sentenza jkun sempliciment jikkonsisti f`liberazzjoni `ab observantia` ma jistax jinghad li kien hemm gudikat vinkolanti bejn il-partijiet u allura l-kwestjoni tista` tigi riproposta`ex novo." (Qorti tal-Appell : 10 ta` Marzu 2004 : "**Joseph Aquilina et noe v. Charles Camilleri**) ghaliex kif kien ritenut fis-sentenza li tat il-Qorti tal-Kummerc fl-4 ta` Dicembru 1884 fil-kawza "**Negte. Nicola Mifsud ed altri v. Comte. Paolo Albanese**" "e` positivo che la sentenza liberatoria dell`osservanza del giudizio non sia definitiva in merito e nulla osta perche` le stesse domande siano riproposte."*

*Finalment u rilevanti ghall-fini ta` din il-kawza kien stabbilit illi res judicata tigi eccepita b`success jehtieg li c-cirkostanzi tal-kaz jibqghu l-istess bhal dawk tal-kaz ta` qabel. Jekk ikun hemm bdil fic-cirkostanzi jigi li s-sentenza ta` qabel ma titqiesx ta` ostakolu ghar-riproposizzjoni tat-talba (sentenza tal-Qorti ta` l-Appeal (Inferjuri) tas-6 ta` April 2005 fil-kawza "**Joseph Difesa v. L-Awtortita` ta` Malta dwar l-Ambjent u l-Ippjanar**")*

*Fl-istess sens kien deciz minn din il-Qorti (**PA/LSO**) fl-20 ta` Jannar 2016 fil-kawza "**Vella Estates Limited v. Raymond Azzopardi et**". Infatti nghad :-*

*Fil-kaz fl-ismijiet "**Joseph Portelli vs Joseph Stellini et** deciza mill-Qorti tal-Appell fit-30 ta`Ottubru 2015) il-Qorti tal-Appell tirreferi ghal kaz **Giuseppe Mizzi et vs Joseph Sacco** deciza mill-Qorti tal-Appell fil-31 ta` Mejju 1996, li ssemmi li jekk cirkostanzi godda jkunu ssopravenew, leccezjoni tal-gudikat ma tregix. Madanakollu biex din leccezzjoni treggi "Il-res tal-haga allura ma jibqax l-istess kif meta giet deciza l-ewwel kawza." B`dik is-sentenza l-Qorti rrespingiet l-eccezzjoni ta` res judicata billi kkonsidrat li ittieni azzjoni kienet ibbazata fuq cirkostanzi godda li ma kienux jezistu qabel ma inghatat l-ewwel sentenza. Hekk ukoll kien gi deciz fil-kaz **Angelo Bartolo vs Concetta Lautier,** Appell deciz fid-29 ta` April 1966. Jekk ikun hemm tibdil fic-cirkostanzi jigi li s-sentenza ta` qabel ma titqiesx ta` ostakolu ghar-riproposizzjoni tat-talba. (Ara wkoll **Peter Paul Muscat vs Giuseppe Muscat** Appell deciz fit-30 ta` Gunju 1969).*

Dan huwa in linea ma` dak li xehed l-espert Julian Kenny fil-kawza tal-lum dwar il-ligi Ingliza, u cioe` li "it is a basic principle of English law that there is no res judicata where subsequent proceedings are based on changed circumstances."

Ghalhekk anke l-iskambju li kien dibattut bejn il-kontendenti dwar liema ligi ghandha tigi applikata mill-Qorti kien kemmxejn inutli, kwazi kwazi bla rilevanza, ladarba r-regoli ta` res judicata fil-ligi taghna u dik Ingliza huma simili.

In kwantu ghall-provi tal-eccezzjoni, din il-Qorti tirrileva illi fl-atti tal-kawza ma gewx esebiti l-lodo tat-22 ta` Settembru 2009 relatat ma` l-arbitragg internazzjonali nru 829 kif ukoll lanqas il-lodo relatat ma` l-arbitragg internazzjonali nru 830 tal-2005. L-unici ezebiti kienu l-statements of claim a fol 363 et seq. Dan premess jinghad ukoll illi l-lodo taz-zewg arbitraggi seta` jigi kostatat fid-decizjonijiet tal-Qorti ta` l-Appell a fol 292 et seq billi ta` dan il-process, billi fis-sentenzi l-lodo taz-zewg arbitraggi kienu riprodotti testwalment.

Mill-statements of claim jirrizulta li l-istess talbiet li saru fl-arbitraggi, rega` kienu prezentati quddiem din il-Qorti fil-kawza tal-lum. Fl-procedimenti arbitrali kienu dettaljatament trattati dawn it-talbiet. Din

il-Qorti tinsab sodisfatta minn ezami tal-statements of claims u lodo relattivi illi li dak li ntalab fil-kawza tal-lum huwa identiku ghal dak tal-proceduri ta` arbitragg, kemm ghal dak li huwa suggett, natura tal-kawza u persuni nvoluti.

L-element ta` eadem personae jissussisti. Il-fatt li l-arbitraggi gew istitwiti mhux biss kontra l-atturi odjerni izda wkoll kontra l-kumpanniji rispettivi taghhom Antmarin Inc u Domar Slr ma huwa ta` ebda rilevanza, ghax kemm f` dawk l-arbitraggi u kemm fil-kontrotalba, Lonzar u Akingioglu baqghu l-istess. Kulma sehh kien li fil-kawza tal-lum, minhabba ragunijiet ovvji konnessi mal-parametri ta` kif tista` ssir kontrotalba, ma gewx inkluzi wkoll z-zewg kumpanniji rispettivi ta` Lonzar u Akingioglu. Anke l-fatt li minflok Alpha 22 Limited, dahlet Asset Security Nominee Co Ltd bhala stralcjarja ta` l-istess Alpha 22 Limited u iktar tard giet kjamata l-istess Alpha 22 Limited, ma jbiddel propju xejn mis-sussistenza ta` l-element ta` eadem personae.

L-element eadem res huwa ukoll sodisfatt ghax il-kontrotalba tittratta l-istess ftehim ta` agenzija li kienu l-mertu tal-arbitaggi. It-talbiet u r-rimedju mitlub huma identici.

Ghar-rigward ta` l-element ta` eadem petendi, din il-Qorti tinnota mhux biss li t-talbiet huma l-istess, izda l-premessi huma in gran parte identici ukoll. Fil-fatt il-kontrotalba tista` tghid li hija traduzzjoni ghall-Malti tal-statements of claim fil-proceduri ta` arbitragg.

Ir-realta` li l-elementi ta` din il-kawza huma identici ghal dawk tal-arbitraggi hija ammessa mill-espert legali mressaq mis-socjetajiet konvenuti li sostna li l-arbitraggi kienu claim for disclosure izda li kienu fallew minhabba li ma saritx prova li their agents` failure to provide disclosure had caused them any loss. Ghalhekk l-istess espert legali sostna li fiz-zmien li sehhew l-arbitraggi, ma kienx ghad hemm it-talba attrici li hawn fil-kaz tal-lum u ghalhekk it would be fair to say that Mr Lonzar and Mr Akincioglu`s claim in these proceedings is a new circumstance. Pero` sostna wkoll illi f`din il-kawza l-konvenuti "were able to say that, as a result of those new circumstances, they have suffered or will suffer, a loss to which they were not previously exposed (for instance due to an inability to finalise accounts without that disclosure) then their counterclaim would not be barred by res judicata."

Dawn il-punti kollha juru li kienet haga ovvja kemm ghall-konvenuti kif ukoll ghall-espert legali minnhom inkarikat li t-talbiet rikonvenzjonali kienu identici ghat-talbiet li saru fl-arbitraggi. Tant hu hekk li l-ghan tal-prova li ressqu kienet li jikkonvincu lil din il-Qorti li kienu jezistu cirkostanzi godda u li ghalhekk ma tapplikax l-eccezzjoni tal-res judicata. Cio` nonostante din il-qorti lid an kien tentattiv sfurzat ma rnexxielux jikkonvinciha illi din il-kawza giet imsejsa fuq cirkostanzi godda. Minn qari tal-kontrotalba, minn imkien ma jsir imqar accenn ghall-argument li ressaq l-espert legali u li ressqu l-konvenuti fin-nota

ta` sottomissjonijiet taghhom, fis-sens li t-talba ghad-dokumenti hija rikjesta sabiex ikun jista` jsir ezercizzju ta` rikonciljazzjoni maghhom u konsegwentement Alpha 22 Limited tikkonkludi l-kontabilita` taghha u jinhadem valur taghha u jigi hekk ikkalkolat il-prezz ghal finijiet ta` l-ftehim tal-31 ta` Dicembru 2004. Fil-premessi, ma sar l-ebda accenn ghal dan il-punt, izda sempliciment saret enfazi fuq il-fatt li kien hemm kuntratti ta` agenzija bejn il-partijiet u li din it-talba kienet qed issir sabiex tkun tista` ssir rikonciljazzjoni ai termini ta` dawn il-kuntratti ta` agenzija rigwardanti servizzi marittimi. Infatti, gie sottolinjat fil-premessa numru 12 illi huwa principju stabbilit u kardinali tar-rapport bejn l-agent u l-principal tieghu li jinghata rendikont tax-xoghol u ta` l-ispiza li l-agent ikun nefaq ghan-nom tieghu. Din il-Qorti assolutament ma tarax li kien hemm xi bdil fic-cirkostanzi li jrendi l-eccezzjoni ta` res judicata inapplikabbli. Inoltre, minn qari tal-lodo ta' l-arbitraggi in kwistjoni (hekk kif rapportat fis-sentenzi ezebiti a fol 292 et seq) jidher li l-iskrittura tal-31 ta' Dicembru 2004 giet ikkunsidrata wkoll bhala prova. Fil-kaz odjern, din il-Qorti hija konvinta illi l-konvenuti kienu qeghdin jipprovaw jsibu opportunita` biex jibdlu dak deciz fl-arbitraggi bit-tama li din id-darba, jirnexxielhom jiehdu dak li riedu, tentattiv li din il-Qorti qeghda tirrigetta.

Il-Qorti qeghda <u>tichad</u> l-eccezzjoni ta` res judicata."

8. Billi MLS u ASN ħassewhom aggravati bl-imsemmija sentenza, b'rikors tal-appell imressaq minnhom fl-1 ta' Awwissu, 2016, u għar-raġunijiet hemm imfissra, huma talbu li din il-Qorti tvarjaha u tirriformaha billi: (i) tikkonfermaha safejn ċaħdet l-ewwel talba attriċi; (ii) tħassarha u tirrevokaha safejn: (a) laqgħet it-tieni eċċezzjoni tal-atturi rikonvenuti li l-azzjoni rikonvenzjonali hija milquta bil-ġudikat, u safejn (b) ċaħdet it-talbiet rikonvenzjonali tagħhom; u (iii) tħassarha safejn ċaħdet it-talbiet rikonvenzjonali tagħhom u, minflok, tilqa' dawk it-talbiet kollha;

9. Illi l-appellati laqgħu għal dan l-appell billi, bit-Tweġiba mressqa minnhom fit-3 ta' Ottubru, 2016, qalu li huwa għal kollox fieragħ u vessatorju u li l-interess waħdieni tal-appellanti jinsab filli jittantaw

iżommu fis-seħħ mandat ta' sekwestru kawtelatorju li talbu u kisbu l-ħruġ tiegħu meta ressqu l-kontro-talba tagħhom[1];

10. Illi **l-aggravju ewlieni** tal-appellanti jikkonsisti fil-fatt li huma jqisu li, bis-saħħa tas-sentenza appellata, l-ewwel Qorti għalqet it-triq biex titwettaq l-aktar ħaġa meħtieġa – jiġifieri li jkun determinat il-valur tat-trasferiment tan-negozju ("it-*transfer of business*") skont il-ftehim li kien il-mertu ta' din l-azzjoni sa mill-bidunett. Huma jisħqu li dan jista' jsir biss jekk kemm-il darba l-kontijiet ta' Alpha jingħalqu u jkunu approvati u li din il-ħtieġa kienet ilha hemm sa minn qabel ma nfetħet din il-kawża u saħansitra sa minn qabel ma tressqu l-arbitraġġi barra minn Malta. Ir-reżistenza tal-appellati tul medda ta' żmien biex dan il-proċess jitwettaq nisslet il-ħtieġa tal-kontro-talba. Għalhekk, l-appellanti jilmentaw li l-ewwel Qorti ma kienx messha tilqa' l-eċċezzjoni tal-ġudikat imqajma mill-atturi appellati rikonvenuti. Huma jgħidu li, għalkemm l-ewwel Qorti nisġet b'mod tajjeb kunsiderazzjonijiet ta' dritt dwar x'jikkostitwixxi l-eċċezzjoni tal-ġudikat, naqset li tqis li, minn dakinhar li kienu ngħataw id-deċiżjonijiet arbitrali, kienu nbidlu ċ-ċirkostanzi, u l-ġudikat ma jżommx milli wieħed iressaq pretensjonijiet ġodda jekk kemm-il darba ċ-ċirkostanzi jkunu nbidlu. Fi kliem ieħor, l-appellati jgħidu li jekk kemm-il darba dik l-eċċezzjoni ma kinitx mistħoqqa, allura awtomatikament l-ewwel Qorti kellha tilqa' l-azzjoni rikonvenzjonali tagħhom.

[1] L-imsemmi Mandat (Sek Nru 1334/10) tħassar bi provvediment ta' din il-Qorti tas-27 ta' Frar, 2017

Sussidjarjament, iqajmu wkoll l-aggravju l-ieħor li fis-sentenza appellata jidher li hemm kontradizzjoni billi, dejjem dwar l-eċċezzjoni tal-ġudikat, l-ewwel Qorti tgħid li kienet sejra tiċħadha u mbagħad, fil-parti dispożittiva tal-istess sentenza appellata, tgħid li kienet qegħda tilqagħha;

11. Il-Qorti jidhrilha li jixraq tibda tqis dan l-aggravju sussidjarju qabel tgħaddi biex tistħarreġ l-aggravju fil-mertu. Fl-ewwel lok, jidher li d-dikjarazzjoni li għamlet l-ewwel Qorti li kienet qiegħda "tiċħad"[2] l-eċċezzjoni ta' *res judicata* hija, mad-daqqa t'għajn, żelqa tal-pinna għaliex mill-kunsiderazzjonijiet kollha li saru minnufih qabel dik id-dikjarazzjoni, joħroġ ċar li l-ewwel Qorti rat li l-eċċezzjoni tal-ġudikat imqajma mill-atturi rikonvenuti appellati kienet mistħoqqa. Mill-qafas ta' dawk il-kunsiderazzjonijiet, imbagħad, id-deċiżjoni li tidher fil-parti dispożittiva tas-sentenza appellata taqbel ma' dik il-fehma li l-ewwel Qorti riedet twassal. Fit-tieni lok, il-liġi tal-proċedura tgħid kif u x'imissu jsir meta f'xi sentenza jkun meħtieġ li jissewwew xi żbalji ta' kliem f'sentenza[3]. L-appellanti ma nqdewx b'dak ir-rimedju u għalhekk ma jiswiex issa li jippruvaw jinqdew b'dan l-aggravju sussidjarju li bih donnhom qegħdin jgħidu li s-sentenza appellata hija milquta b'xi nuqqas li jġibha ma tiswiex;

12. Illi għal dak li jirrigwarda l-aggravju waħdieni fil-mertu, l-appellati jirribattu b'mod ġeneriku u fil-qosor billi jissieltu s-sensiela ta' ġrajjiet li

[2] Paġ 41 tas-sentenza appellata, f'paġ. 520 tal-proċess
[3] Art. 825(2) tal-Kap 12

wasslu biex infetħet l-azzjoni ewlenija tagħhom. B'mod partikolari, jsemmu l-proċeduri arbitrali li l-appellanti nfushom kienu ressqu f'Malta bl-istess talbiet li qajmu fl-azzjoni rikonvenzjonali tagħhom, u liema deċiżjonijiet kienu nqatgħu f'Settembru tal-2009 (u konfermati mill-Qorti tal-Appell fid-9 ta' April, 2010[4]) kontra l-istess appellati;

13. Illi dwar dan l-aggravju l-appellanti jlumu biss lill-ewwel Qorti meta jqisu li hija ma tatx każ li, bejn dakinhar li kien ingħata l-"*lodo*" fl-arbitraġġi msemmija sa ma nfetħet l-azzjoni ewlenija tal-appellati, kienu nbidlu ċ-ċirkostanzi u b'hekk, ġie nieqes wieħed mill-elementi meħtieġa li jsejsu l-eċċezzjoni tal-ġudikat. Għall-kuntrarju, f'dak li jirrigwarda l-kunsiderazzjonijiet li dik il-Qorti għamlet dwar l-aspetti dottrinali tal-eċċezzjoni tal-ġudikat, jgħidu espressament li "s-sentenza appellata tartikola ben tajjeb il-prinċipji ta' *res judicata* kif applikata fil-liġi Maltija u nterpretata mill-qrati Maltin"[5]. L-appellanti jgħidu li meta jkun hemm bidla fiċ-ċirkostanzi ta' bejn il-partijiet, tinbet l-eċċezzjoni għar-regola tal-ġudikat u tinħalaq il-ħtieġa ta' rikonsiderazzjoni jew smigħ mill-ġdid tal-materja;

14. Illi minn qari kemm tal-atti proċesswali u kif ukoll tas-sentenza appellata joħroġ ċar li l-kwestjoni tal-bdil taċ-ċirkostanzi li l-appellanti jgħidu li ġraw kienet mistħarrġa mill-ewwel Qorti. Dik il-Qorti semmiet

[4] Dokti "APP1" u "APP2", f'paġġ. 292 sa 356 tal-proċess
[5] Rikors tal-Appell f'paġ. 543 tal-proċess

ukoll sensiela ta' sentenzi li jitkellmu dwar x'effett ikollha l-eċċezzjoni tal-ġudikat jekk kemm-il darba jirriżultaw tabilħaqq li jkun hemm bdil fiċ-ċirkostanzi minn dakinhar li tkun ingħatat sentenza li tikkostitwixxi ġudikat bejn il-partijiet[6]. Din il-Qorti żżid tgħid ukoll li jgħodd il-prinċipju li l-ġudikat joħloq ukoll is-saħħa tiegħu għaż-żmien wara li tkun ingħatat is-sentenza li toħloq il-ġudikat[7], sakemm ma jkunx seħħ "tibdil sostanzjali fiċ-ċirkostanzi"[8] li jġib miegħu bdil saħansitra fir-"*res*" u għalhekk ikun jikkostitwixxi bdil ta' effett tali li ma tibqax aktar "*eadem res*". L-ewwel Qorti sabet li t-talbiet li l-appellanti kienu ressqu fil-proċeduri arbitrali u dawk imressqin fil-kontro-talba kienu l-istess. Waslet għall-fehma wkoll li ma ntweriex li kien seħħ tassew xi bdil fiċ-ċirkostanzi minn dakinhar li ngħataw id-deċiżjonijiet arbitrali (u konfermati fl-appell) u dakinhar li ngħatat is-sentenza appellata;

15. Illi, minbarra dan, la fir-rikors tal-appell u lanqas waqt it-trattazzjoni tal-għeluq li saret quddiem din il-Qorti ma ngħata l-iċken ħjiel ta' x'kienet il-bidla fiċ-ċirkostanzi li l-appellanti jgħidu li ġrat. Jidher ukoll li dan l-aggravju joqrob ħafna lejn appell mill-eżerċizzju ta' apprezzament ta' fatti magħmul mill-ewwel Qorti milli aggravju dwar punt ta' dritt. Din il-Qorti fliet b'reqqa l-provi dokumentali u wkoll is-sottomissjonijiet li l-appellanti kienu ressqu quddiem l-ewwel Qorti u, bħall-Qorti ta' qabilha, ma

[6] App. Ċiv. **30.10.2015** fil-kawża fl-ismijiet ***Joseph Portelli v. Joseph Steillini et***
[7] App. Inf. PS **5.3.2010** fil-kawża fl-ismijiet ***Joseph Aġius v. Maria Fenech***
[8] App. Ċiv. **31.5.1996** fil-kawża fl-ismijiet ***Giuseppe Mizzi et v. Joseph Sacco*** (mhix pubblikata)

jirriżultalha ebda bdil fiċ-ċirkostanzi f'dawk l-aspetti li dwarhom l-appellanti speċifikatament ressqu l-azzjoni rikonvenzjonali tagħhom;

16. Illi, fid-dawl ta' dawn il-kunsiderazzjonijiet, il-Qorti ssib li l-aggravju mhux mistħoqq u mhux se jintlaqa';

Deċide:

17. Għal dawn ir-raġunijiet, il-Qorti qiegħda taqta' u tiddeċiedi billi:

Tiċħad l-appell imressaq mill-intimati MLS – Multinational Logistic Services Limited u Asset Security Nominee Company Limited u mill-imsejħa fil-kawża Alpha 22 Limited mis-sentenza mogħtija mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fl-14 ta' Lulju, 2016, fil-kawża fl-ismijiet premessi bħala mhux mistħoqq fil-fatt u fid-dritt, u għalhekk tikkonferma għal kollox dik is-sentenza; u

Tordna li l-appellanti jħallsu l-**ispejjeż** ta' dan l-appell.

Mark Chetcuti Prim Imħallef	Joseph R. Micallef Imħallef	Tonio Mallia Imħallef

Deputat Reġistratur
gr